

Almádi Magocskák Óvoda és Bölcsőde
Hírmondó
2022. január

„Egyik legősbibb és legértékesebb örökségünk a magyar népmese. A magyar lélek szólal meg benne.”

Wass Albert

A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepeljük meg január 22-én, annak emlékére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a Himnusz kéziratát. A magyar kultúra napján számos kulturális és művészeti rendezvényt tartanak országszerte, és ekkor adják át a magyar kultúrával, továbbá az oktatással kapcsolatos díjakat is. Az eseményt koncertekkel, könyvbemutatókkal és irodalmi estekkel is ünneplik.

Az évfordulóval kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredes hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző tárgyi és szellemi értékeinket.

Ha már magyar kultúra napja, akkor az óvodás korhoz, gyermekekhez kapcsolódva nagyon fontos a mesék, népmesék, mondókák szerepe. A népmesék szájról szájra terjedtek, így népmese gyűjtőkre volt szükség ahhoz, hogy azokat lejegyezzék, így megőrizve őket az utókor számára. A népmesék gyűjtésével több magyar író is foglalkozott, ugyanis irodalmi munkásságukhoz forrást láttak benne. Nevesebb személyiségek: Benedek Elek, Kriza János, Arany László, Móra Ferenc, Illyés Gyula. Emlékezzünk rájuk, vegyük kézbe, mutassuk meg gyermekeinknek műveiket, hiszen munkásságukkal hozzájárultak a magyar kultúra és gyerekirodalom felvirágoztatásához.

A meséknek kiemelkedő szerepe van a kisgyermekek nevelésében. Bár a klasszikus mesék egyre jobban háttérbe szorulnak a mindennapokban, nem szabad elfelejtkezni arról, hogy rendkívül nagy személyiségformáló hatásuk van, és olyan tudást közvetítenek, amely segíti a kultúrába való belenevelődést, a nyelvelsajátítást, szocializációt. A mesék észrevétlenül

juttatnak érzelmi, gazdagodáshoz, műveltség- és tudásgyarapításhoz, kedvező irányú személyiségfejlődéshez, ezért fontos, hogy el is jussanak a gyermekekhez.

Felmérések szerint egyre kevesebb gyereknek olvasnak otthon mesét.

Sok szülő vitatja, hogy szabad-e egyáltalán meséket olvasni a gyermekeknek, hiszen a mesék brutálisak, kegyetlenek félelmet keltenek, mint például a Grimm vagy Andersen mesék. Ennek következtében a gyermekek egyre tájékozottabbak a rajzfilmek a televíziós sorozatok és a számítógépes megjelenés telefonos appok világában.

Az elektronikus média, a televízió értékrendje azonban súlyos problémákat okoz. A kereskedelmi televíziók műsoridőjéből kiszorul az igazi mese. A silány és kétes igényű mesefeldolgozások, rajzfilmek, számítógépes játékok együgyűek és öncélúak, nem mozgatják meg a fantáziát és leszoktatnak az önálló gondolkodásról.

A rajzfilmekből nem elsajátítható a helyes nyelvhasználat, kiejtés, artikuláció. Fejlődéslelektannal foglalkozó szakemberek egyértelművé teszik, hogy a kisgyermek szellemi, mentális, érzelmi fejlődése szempontjából nagy jelentőségű a mesehallgatás a saját képi szimbolikus világ kialakulásához, további fejlesztéséhez.

A klasszikus mesékben található horrorisztikus elemek átmenetileg esetleg válhatnak ki félelmet vagy szorongást, de a gyermekek 3-4 éves korukra már jól el tudják különíteni a mesét és a valóságot és le tudják vonni a fontos következtetéseket, hogy a „gonosz elpusztul, és a jó elnyeri méltó jutalmát.”

Almádi Magocskák Óvoda és Bölcsőde Hírmondó 2022. január

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Szakértők szerint megfelelő, ha az óvodai mesék nyolcvan százalékát, a versek hatvan-hetven százalékát a magyar népmesék és gyermekmondókák teszik ki. A mesék versek kiválasztásakor fontos az is, milyen életkorú kisgyermeknek mondjuk.

A 3-4 éves gyermek megismerő tevékenységében még jelentős a nyelvi információkkal kísért mozgásos megtapasztalás, ezért közelebb állnak ehhez a korosztályhoz az egyszemélyes mondókák, lovagoltató játékok, dúdolók, ringatók. A kicsik számára a mondókák és játszóversek megtanulása természetes cél, ezek magához a játékhoz szükségesek. Együttesen foglalják magukba egyszerre a játékot, zeneiséget, a mozgásos játékot és a lüktető ritmust.

Mivel a kisgyermek gondolkozása cselekvéshez kötött, és a térbeli viszonyok és időmeghatározások használatában még bizonytalan, fontos számára, hogy a mesék közvetlen környezetéről, és az általa ismert állatvilágról szóljanak. Ehhez a korosztályhoz az egyszerű szerkezetű lánc- és halmozó- és mondókamesék, és a rövidebb többfázisú állat- és novellamesék állnak a legközelebb, melyben érdeklődést ébren tartó, fokozó szavak, szófordulatok, a ritmikus ismétlődések, az állatok hangjának dramatizálása szerepelnek. (pl: *A répa; A kóró és a kismadár; A kiskakas gyémánt félkrajcárja; stb.*)

A 4-5 éves kor körül felerősödik a gyermekben az oksági összefüggések keresésének igénye. Figyelemterjedelme bővül, figyelemkoncentrációja erősödik. A gyermek érdeklődésének megfelelően ebben az életkorban a többfázisú, terjedelmesebb állatmesék, a novellisztikus realiztikus mesék, a felnőtt saját tapasztalataiból, élményeiből merített történetei, az egyszerűbb szerkezetű tündérmesék és a refrénekkal tagolt verses mesék csoportjaiból válogathatunk. (pl: *Az aranyos tarajos kiskakas; A kis gömböc; A három kívánság; Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj; stb.*)

Az 5-7 éves korú gyermek lázasan kutatja a természeti jelenségek okait. Ismeretei bővülnek, és ezek rendszerezése révén az elvont gondolkodás felé halad. A nagycsoportos gyermekek éjjel nappal hallgatnák a hosszabbnál hosszabb meséket. Ez az időszak a mesehallgatás és mesetudat formálódásának legintenzívebb időszaka. Ezen korcsoport meséi a tágabb környezetről szólnak. Az igazi élményt a terjedelmesebb, cselekményesebb, novellisztikus mesék, a bonyolult elágazásokat tartalmazó tündérmesék, esetleg néhány kiváló író meseregénye és a tréfás állatmesék jelenthetik. A humoros mesékben főleg a helyzetkomikum és a nyelvi humor az, ami hat. Ezekben a frappáns beszéd elengedhetetlen. A cselekmény és a nyelv együttese az, ami tetszést arat. (pl.: *A rest macska; A rátóti csikótojás; Adj Isten egészségére, Az igazmondó juhász; stb.*)

